

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันว่าภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญมากภาษาหนึ่งในฐานะที่เป็นสื่อกลางสำหรับติดต่อระหว่างชนชาติต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านการศึกษา สังคม การค้า เศรษฐกิจ การเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ อีกด้วย

การเรียนภาษาอังกฤษจึงมิใช่เรียนเพื่อประดับความรู้ แต่เป็นเรื่องของความจำเป็น และยังเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มุ่งหวังความก้าวหน้าในวิชาชีพ ความรอบรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะปัจจุบันของประเทศเรากำลังพัฒนา การที่เราจะเรียนรู้ภาษาแม่เพียงภาษาเดียวย่อมไม่เป็นการไม่เพียงพอ ดังที่ บรูคส์ (Brooks 1960: 7) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แต่เพียงภาษาประจำชาติภาษาเดียวย่อมไม่เพียงพอ ถ้าหากเราอยากท่องเที่ยวหรือรู้เรื่องราวดินแดนต่าง ๆ ตลอดจนการสื่อสารกับชนชาติอื่น

จากประโยชน์และความสำคัญของภาษาอังกฤษดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งต้องจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย โดยให้มีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา แม้ปัจจุบันภาษาอังกฤษจะเป็นเพียงวิชาเลือกวิชาหนึ่งในกลุ่มประสบการณ์พิเศษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งประกอบด้วยวิชาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและงานเลือกที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต โรงเรียนจะเลือกสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามความเหมาะสมของท้องถิ่นและความพร้อม หลักสูตรประถมศึกษากำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก แต่แนวโน้มที่โรงเรียนจะเลือกสอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกนั้นมีมากกว่าการเลือกวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนส่วนมากยังคงมีการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

อย่างเข้มข้น ทั้งนี้เพื่อสนองความประสงค์ของผู้ปกครองทั้งหลาย ซึ่งเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ อันเป็นความนิยมซึ่งสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน (กระทรวงศึกษาธิการ กรมการฝึกหัดครู 2524: 24) ส่วนโรงเรียนรัฐบาลนั้นก็ให้เหตุผลในการเลือกสอนภาษาอังกฤษ ดังที่ สุชาติา วิทยุณี (2520: 26) และ สมาน แสงมะลิ (2525: 14) ได้กล่าวสอดคล้องกันดังนี้

1. ใช้ครูคนเดียวก็สอนได้ ไม่เหมือนกับวิชาชีพต้องใช้ครูหลายคน บางทีต้องเชิญคนอื่นหรือวิทยากรท้องถิ่นมาสอน

2. ไม่ต้องมีอุปกรณ์มาก มีหนังสือ มีอุปกรณ์เล็กน้อยก็พอสอนได้ ส่วนวิชาชีพต้องใช้เครื่องมือมากและโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องมือนั้น

3. วิชาชีพมีเรียนอยู่แล้วในหลักสูตรปกติ

นับตั้งแต่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเป็นต้นมา ความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมิได้ลดน้อยลงแต่ประการใด แต่สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร ทั้งที่มีการจัดการเรียนการสอนมานานแล้ว ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังที่ กานดา ณ ถลาง (2519: 8-14) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับปัญหาความล้มเหลวในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยไว้ว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครู กล่าวคือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิไม่เพียงพอกับความจำเป็นที่ต้องสอนภาษาอังกฤษให้แก่เยาวชนไทย ส่วนครูที่มีอยู่ก็ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง และเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษทุกคนจะต้องใฝ่หาความรู้และนำมาเป็นแนวปฏิบัติ ความรู้ในตัวภาษาอังกฤษเองกับความรู้เรื่องวิธีสอนภาษาเป็นของที่ต้องคู่กันไป จะขาดอย่างหนึ่งอย่างใดเสียมิได้ ขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษา หลักการสอน และจิตวิทยา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับ เขาวรัตน์ เหล่าสินชัย (2520: 62) กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านตัวครูว่า ครูสอนไม่ถูกหลักการสอน ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ มองไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน นอกจากนี้ สุไร พงษ์ทองเจริญ (2525: 26) ยังได้กล่าวอีกว่าปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา สืบเนื่องมาจากหน่วยงานประถมศึกษายังไม่สามารถบรรจุผู้ที่ได้รับการอบรม หรือสำเร็จการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษโดยตรงมาสอนวิชาภาษาอังกฤษได้ ครูที่สอนภาษาอังกฤษในระดับนี้ซึ่งเป็น

ระดับในการวางพื้นฐานการเรียนภาษาอังกฤษจึงมาจากผู้สำเร็จวิชาเอกหลายสาขาวิชา ทำให้เกิดปัญหาด้านวิธีสอน เพราะครูขาดความรู้ในกลวิธีสอน

ครูผู้สอนและวิธีสอนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนนั้นนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในตัวภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีด้วย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แม้จะมีการนำวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ มาใช้หลายวิธี แต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็ยังไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร ทั้งนี้จะเห็นได้จากการที่มีผู้กล่าวว่า การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยล้มเหลว เพราะนักเรียนที่จบการศึกษาออกไปแล้ว ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ ดังนั้นถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเพียงใดก็ตาม หากครูผู้สอนนั้นยังไม่เข้าใจวิธีสอนดีพอก็ย่อมไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จได้

การที่จะศึกษาและนำวิธีสอนใดมาใช้นั้น ต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเป็นสำคัญ เพราะความมุ่งหมายจะเป็นเครื่องบอกวิธีสอน ขณะเดียวกับวิธีสอนก็จะเป็นพาหนะนำไปสู่ความมุ่งหมายนั้น (กานดา ณ ถลาง 2519: 4) วิธีสอนที่ดีที่สุดจะไร้คุณค่าถ้าไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการสอนภาษาที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาถึงความมุ่งหมายของการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา จะพบว่าความมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้นกว้างเกินไป จนกลายเป็นปัญหาในการปฏิบัติไม่มีการกำหนดแน่ชัดว่าระดับใดต้องการอะไร เน้นทักษะใดก่อนหลัง มีมาตรฐานแค่ไหน จึงทำให้การเรียนการสอนที่ผ่านมาดำเนินไปเรื่อย ๆ โดยปราศจากความมุ่งหมายที่เด่นชัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาของผู้สอน เป็นเหตุให้จุดประสงค์ในการสอนแตกต่างกันไปตามยุคสมัย และยังมีผลให้มีการใช้วิธีสอนที่แตกต่างกันด้วย

ปัจจุบันลักษณะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ยึดผู้เรียนและกิจกรรมเป็นศูนย์กลางในการสอน เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้น (Communicative Competency) นอกเหนือไปจากความเข้าใจโครงสร้างภาษา (Structure) ไม่เน้นการท่องจำ แต่เน้นความเข้าใจและการนำไปใช้

แนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้มีพื้นฐานมาจากการที่บรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเริ่มตระหนักว่า การใช้ภาษาที่แท้จริงของคนเรานั้นมิใช่เป็นเพียงแค่การสร้างประโยคขึ้นมาเท่านั้น แต่รวมถึงการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกันด้วย ดังนั้นการเรียนภาษาจึงไม่

เพียงอยู่ที่การรู้คำศัพท์และความสัมพันธ์ของประโยคเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงการนำภาษาไปใช้ตามหน้าที่ (Function) ด้วย ดังที่ วิลคินส์ (Wilkins 1976: 42, 19) ได้กล่าวถึงพื้นฐานสำคัญของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Approach) ไม่ว่าการสอนแนวนี้เป็นผลจากความเชื่อที่ว่าคนเราต้องการใช้ภาษาในการกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้น มีความสำคัญมากกว่าการที่จะมีความเชี่ยวชาญในด้านภาษาโดยปราศจากการนำไปใช้ และข้อดีของแนวสอนนี้เป็นการให้ความสำคัญแก่การนำภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน แต่ในขณะเดียวกันก็มีได้ละเลยความสำคัญของด้านไวยากรณ์และสถานการณ์

นอกจากนี้แนวโน้มของการสอนภาษาอังกฤษในัจจุบันก็ยังมุ่งไปสู่การผ่อนคลายความเข้มงวดของกฎเกณฑ์บางอย่างในการสอนภาษาแบบเดิม และพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ เพื่อให้ได้ใช้สติปัญญาในการเรียนมากขึ้น มีการส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิด เอาใจจดจ่อ และมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เสริมสร้างปัญญา และให้โอกาสนักเรียนในการใช้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองมากที่สุด ขณะเดียวกันก็ลดอัตราการใช้ภาษาของครูให้น้อยลง

นักการศึกษาได้มีความพยายามศึกษาวิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม ความพร้อมของครูไทย โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูมีความสำคัญเป็นที่สองรองจากพ่อแม่ ครูเป็นผู้อบรมบ่มนิสัย มีความสนิทสนมกับนักเรียน นักเรียนก็เคารพนับถือผู้เป็นครู แต่ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปในรูปที่ว่า ครูเป็นผู้ให้นักเรียนเป็นผู้รับ ครูเป็นผู้ให้ทั้งวิชาการและอบรมสั่งสอนในเรื่องกิริยามารยาท นักเรียนเป็นผู้รับทุกอย่างที่ครูสอน การติดต่อสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนจึงเป็นไปในลักษณะทางเดียว คือจากครูไปหานักเรียนเท่านั้น ครูเป็นบุคคลที่อยู่เหนือคำวิจารณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น แม้ว่าบางครั้งและวิธีการสอนและบทบาทของครูจะไม่เหมาะสม แต่นักเรียนจะไม่มีโอกาสซักถามหรือต่อรองกับครูได้เลย การแสดงออกของนักเรียนถูกจำกัด ไม่มีกิจกรรมที่อำนวยโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์นั้นมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมากมายในด้านชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ นักเรียนจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งต้องเผชิญกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ และนับวันก็จะนับทวีความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความ เป็นอยู่ของบุคคลที่ต้องดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ครูต้องมีบทบาทสำคัญที่จะ

ช่วยให้พฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนได้รับการวิวัฒนาการไปในทางที่ถูกที่ควร ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนต้องเปลี่ยนแปลงใหม่ ครูควรทำตัวเป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้ให้คำแนะนำ หรือผู้แนะแนวทาง ครูควรเป็นสื่อกลางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ทำให้นักเรียนอบอุ่น ใจกว้างใจและมีศรัทธาในตัวครู

ในระบอบทศวรรษนี้ได้มีผู้สนใจในการนำเอาวิธีสอนตามแนวพุทธวิธีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอย่างผสมกลมกลืนอย่างได้ผล เช่น วรรณภา สุทธิวิจิตร (2527: บทคัดย่อ) ได้ทดลองสอนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยการสร้างศรัทธามีความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมดีกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแผนการสอนปกติ วิไลวรรณ จันฉรงค์ (2530: บทคัดย่อ) ได้ทดลองสอนภาษาไทยแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามหลักพุทธศุภ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักพุทธศุภสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนปกติ

ความเป็นพุทธศุภเป็นกระบวนการเรียนรู้ของพุทธสาวกในสมัยพุทธกาลวิธีหนึ่งที่น่าสนใจและน่านำมาทดลองประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษได้ พระราชวรมณี (2528: 187) ได้ให้ความหมายของพุทธศุภว่า "พุทธศุภ" เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลี ซึ่งมีความหมายว่า ผู้ได้ยินได้ฟังมามาก หรือทรงจำธรรมและรู้ศิลปวิทยามาก ผู้เล่าเรียนมาก ผู้ศึกษามาก ผู้คงแก่เรียน ความเป็นพุทธศุภเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่ไม่รู้ไม่เรียนโดยทั่วไป และเป็นคุณสมบัติเฉพาะรวมอยู่ใน อวาสิกธรรม 5 เถรธรรม 10 อริยวัฑฒิ 5 และมงคลชีวิต

หากศึกษาความหมายของพุทธศุภอย่างลุ่มลึกแล้ว พุทธศุภมีความหมายกว้างขวางกว่าการฟัง ซึ่งเป็นทักษะภาษาที่ใช้รวบรวมความรู้ในสมัยพุทธกาล หากแต่รวมถึงการใช้ทักษะภาษาทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และคิด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อีกด้วย และถ้าหากสังเกตกระบวนการเรียนรู้พุทธสาวกในสมัยพุทธกาล กิจกรรมพัฒนาทางปัญญาและการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วย การรวบรวมสาระความรู้ (สุตมยปัญญา) การคิดพิจารณาเหตุผล (จินตมยปัญญา) และการฝึกหัดอบรมด้วยการปฏิบัติจริง (ภาวนามยปัญญา) กิจกรรมทั้ง 3 ประการนี้จะต้องเกิดขึ้นเป็นกระบวนการเดียวกันผสมกลมกลืนกันได้อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างความสนใจไม่รู้ (ฉันทะ) ความเชื่อและความมั่นใจที่มีเหตุผล (ศรัทธา) จนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (สุมน อมรวิวัฒน์ สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2531)

การสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาไม่ว่าจะเป็นการสอน เพื่อพัฒนาทักษะในด้านใด การสอนที่ถูกต้องและเหมาะสมจะต้อง เริ่มจากการสอนฟังและพูดก่อนเสมอ (Fries 1967: 6-7) ซึ่งถือ เป็นกิจกรรมการพัฒนาสุดมยัญญาที่มีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎี อันมีองค์ประกอบที่เหมาะสมยิ่ง เพราะประกอบด้วยการสร้างศรัทธาคือการ เรียนทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียน การนำขั้นตอนการฝึกทักษะภาษาตามหลักทฤษฎีซึ่ง เน้นการฝึกได้แก่ การฝึกหัด ฝึกปรือ และ ฝึกฝนมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษปัจจุบัน จะ เป็นการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาให้แก่ นักเรียนทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ มีความแคล่วคล่องในการใช้ภาษาทั้ง ในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพราะในประเทศไทยการสอนภาษาอังกฤษถือเป็นการสอนภาษา ต่างประเทศ มิใช่เป็นการสอนภาษาที่สอง การฝึกจึงมีความจำเป็นมาก นอกจากนี้ นักเรียนจะต้องได้รับการฝึกให้รู้จักคิดจำแนกแยกแยะคิด เชื่อมโยงสัมพันธ์ และคิดสรุปหลักการ เพื่อสามารถจับหลักการและกฎ เกณฑ์ของสาระความรู้ ทำให้นักเรียน เป็นผู้รู้จักคิดในการใช้ภาษา สำหรับ เรื่องนั้น ๆ ได้ และผลของการฝึกทักษะภาษาตามหลักทฤษฎียังครอบคลุมในด้าน เจตคติต่อ การเรียนอีกด้วย

หลักทฤษฎี เป็นหลักการสอนตามแนวพุทธวิธี มีองค์ประกอบ 5 ประการคือ

1. พุทฺธสุตา การเป็นผู้ฟังมาก ศึกษาค้นคว้ามาก
2. ธตา สามารถจับประเด็นสาระและจดจำแนวคิดสำคัญได้แม่นยำ
3. วจสา ปริจิตา นำทักษะและความรู้มาใช้จนคล่องแคล่ว
4. มนसानุ เปกฺขิตา คติพิจารณาสาระความรู้ที่นั้นจน เจนใจ
5. ทิฏฺฐิยา สุปฏิวิทฺธา เชื่อมโยงสรุปความรู้และหลักการด้วยความ เข้าใจที่เห็นจริง

แล้ว (พระราชวรานูณี 2528: 201)

จากสาระความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีดังกล่าว สมณ อมรวิวัฒน์ ได้เสนอกระบวนการเรียน การสอนตามหลักทฤษฎี ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างศรัทธา
 - 1.1 การจัดบรรยากาศของชั้น เรียนให้เหมาะสม
 - 1.2 บุคลิกภาพของครูและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์
 - 1.3 การเสนอสิ่ง เร้าและการสร้างแรงจูงใจใฝ่รู้

2. การฝึกทักษะภาษาตามหลักทฤษฎี
 - 2.1 การฝึกหัดฟัง พูด อ่าน เขียน (ทฤษฎีสู่ตา = learning and practices)
 - 2.2 การฝึกปรือ เพื่อจับประเด็นสาระและจดจำ (ธตา = doing and memorizing)
 - 2.3 การฝึกฝน ฝึกการใช้ภาษาให้แคล่วคล่องชัดเจน (วจสา ปฏิจिता = drill)
 - 2.4 การฝึกคิดพิจารณาจนเข้าใจแจ่มแจ้ง (มนสาณูปะกัชิตา = comprehension and interpretation)
 - 2.4.1 คิดจำแนกแยกแยะ
 - 2.4.2 คิดเชื่อมโยงสัมพันธ์
 - 2.4.3 คิดสรุปหลักการ
 - 2.5 การฝึกสรุปรวบรวมสาระความรู้เป็นหลักการด้วยความเข้าใจที่แจ่มแจ้งและนำไปใช้ได้จริง (ทัญญิยา สุปฏิวิทธา = conclusion and application)
3. การมองคนและการประเมินของกัลยาณมิตร
 - 3.1 การวัดและประเมินตนเอง
 - 3.2 การวัดและประเมินโดยเพื่อนนักเรียน
 - 3.3 การวัดและประเมินโดยครูผู้สอน
 - 3.4 การซ่อมเสริมและช่วย เหลือกันฉันกัลยาณมิตร

การนำหลักธรรมในสมัยพุทธกาลมาสร้าง เป็นกระบวนการเรียนการสอน ในปัจจุบันย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม แต่ก็คงยังยึดหลักการและจุดเน้นที่ตรงตามหลักธรรม ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ ได้นำหลักการสอนตามแนวพุทธวิธีมาประยุกต์ในการเรียนการสอนนั้นน่าจะเหมาะสมกับคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ และยังสอดคล้องกลมกลืนกับจิตวิทยาการเรียนรู้พัฒนาการทางสติปัญญา และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือนักเรียนได้ฝึกทักษะภาษาว่าด้วยการฝึกหัด ฝึกปรือ และฝึกฝน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Thorndike ที่กล่าวว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการฝึกฝน (วิไลวรรณ จันฉรงค์ 2530: 110) นอกจากนี้การคิดจำแนกแยกแยะ คิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ และคิดสรุปหลักการ ซึ่งเป็นวิธีคิดที่แบบคายนี้นี้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กประถมศึกษาวัย 7-12 ปี ตามทฤษฎีพัฒนาการของ เพียเจต์ (Piaget 1973: 32-49) คือ เด็กในวัยนี้สามารถจำแนก

ประเภท มีความคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ที่ละ เป็นพื้นฐานนำไปความคิดเป็นเหตุเป็นผล รู้คิดแนว
วิทยาศาสตร์ รู้คิดดีความ และรู้คิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี (ศรีเรือน แก้วกังวาล 2519:
188) และการคิดแบบแยกค่างทั้งสามนี้ยังไปสอดคล้องกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่จะนำไป
สู่การคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น (ดวงจิต สุขสุเมธ 2528: 11-18)

นอกจากนี้การฝึกทักษะตามหลักทฤษฎี ยังทำให้เกิดคุณธรรมแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน เป็น
ผู้รู้จักพูดให้ได้ผล พูดเป็น รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอย่างไร (พระราชวรณีย์
2529: 632) เกิดศรัทธาในตัวผู้สอน เกิดศรัทธาในวิชาที่เรียน และมีความสนใจในวิชาที่เรียน
ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้วิจัยคิดว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการวางรากฐานการดำรงชีวิตอย่างมีสุข และ
การสอนแบบนี้ยังมีความเหมาะสมกับวิชาภาษาอังกฤษที่เป็นวิชาทักษะ ที่ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝน
ทักษะด้านต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งตรงกับแนวการสอน
ภาษาอังกฤษในปัจจุบันคือการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) โดย
ยึดผู้เรียนและกิจกรรมเป็นศูนย์กลาง (กานดา จรคล 2529: 6) เป็นการฝึกทักษะทางการ
ฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการคิดให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความแม่นยำทางภาษา
เป็นผู้รู้จักคิด กล้าแสดงออก และรู้จักนำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ และจากงานวิจัยของ วรณา
สุติวิจิตร และ วิไลวรรณ จันณรงค์ ที่ได้นำวิธีสอนตามแนวพุทธมาประยุกต์ใช้อย่างได้ผลใน
ระดับประถมศึกษา ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนตาม
หลักทฤษฎีขั้นตอนและวิธีสอนอย่างมีระบบอย่างละเอียดลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทดลองสอน
ภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามหลัก ทฤษฎีตามขั้นตอนของ สุมณ อมรวิวัฒน์
แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นการค้นคว้านำวิธีสอนตามแนวพุทธวิธีมาใช้ในการปรับปรุง
การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น และยังเป็นการ
วางรากฐานของการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จะได้นำหลักของพุทธไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่ครูสอนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎี

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยกระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎี

สมมติฐานการวิจัย

การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎี เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพราะกระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีได้เน้นการสร้างศรัทธาในตัวครูและวิชาที่เรียน เน้นการฝึกทักษะภาษาด้วยการฝึกฝนอย่างมากและถูกวิธี เน้นการมองตนเองและการประเมินของกัลยาณมิตร ที่เป็นระบบระเบียบมีขั้นตอนประกอบกับการจัดกิจกรรมที่สนุกสนานสอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของนักเรียน (วิไลวรรณ จันฉรงค์ 2530: 115) การที่ครูนำกระบวนการเรียนการสอนนี้มาใช้สอนวิชาภาษาอังกฤษแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้น ฉะนั้นผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐานว่า

ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ครูสอนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 20

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก ปีการศึกษา 2532, โรงเรียนบ้านหนองรี สังกัดสำนักงานประถมศึกษากิ่งอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองสอนเป็นเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสือ English Is Fun ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ บทที่ 2-5

3. แผนการสอนตามหลักทฤษฎี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองในเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสือ English Is Fun ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ บทที่ 2-5 โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีตามขั้นตอนของ สุมณ อมรวิวัฒน์

4. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสือ English Is Fun กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ บทที่ 2-5

5. การทดลองสอนในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการสอน 60 คาบ โดยสอน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที รวมเป็นเวลา 20 วัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แผนการสอนตามหลักทฤษฎี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นถือว่าครอบคลุมเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในหนังสือ English Is Fun ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ บทที่ 2-5

2. กระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีตามขั้นตอนของ สุมณ อมรวิวัฒน์ ตรงกับความหมายและหลักพุทธธรรมทฤษฎี

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎี หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามลำดับที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ ได้ประยุกต์มาจากหลัก 5 ประการ ของการฝึกนักเรียน ให้เป็นผู้คงแก่เรียน ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) การสร้างศรัทธา 2) การฝึกทักษะ การฝึกคิด และการฝึกสรุปสาระ 3) การมองคนและการประเมินของกัลยาณมิตร

แผนการสอนตามหลักทฤษฎี หมายถึง แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้เนื้อหา วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสือ English Is Fun บทที่ 2-5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎี

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละคน ทำได้จากแบบทดสอบวิชา ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกยินดี ความพึงปรารถนาต่อการเรียนการสอนวิชา ภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎี ความพึงพอใจนี้สามารถวัดหรือประเมิน ได้โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

กัลยาณมิตร หมายถึง มิตรที่ดีหรือมิตรแท้ คือ ท่านที่คบหรือเข้าหาแล้วจะเป็นเหตุให้ เกิดความดีงามและความเจริญ (พระราชวรานูณี 2527: 11)

เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ครูสอนโดยกระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎี หมายถึง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.7 ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ครูสอนโดยกระบวนการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎี ซึ่งได้มาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการศึกษาพิจารณาตามแผนการสอนในคู่มือครู (จริธร แหวนทอง 2527: 60)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษารวบรวมข้อมูล จากหลักสูตร คู่มือการสอน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาอังกฤษ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอนตามแนวทฤษฎี โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นทฤษฎี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แผนการสอนวิชาภาษาอังกฤษตามหลักทฤษฎี จำนวน 20 แผน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

2.3 แบบประเมิน แบ่งออกเป็น 5 ฉบับ ดังนี้

2.3.1 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน เป็นกัลยาณมิตร

2.3.2 แบบประเมินพัฒนาการทางภาษาตามการรับรู้ของตนเอง

2.3.3 แบบประเมินพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนโดยครูประจำวิชา

2.3.4 แบบประเมินความรู้สึกของนักเรียนต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ตามการรับรู้ของตนเอง

2.3.5 แบบประเมินสังคมมิติ

3. การเลือกตัวอย่างประชากร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ณ ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนบ้านหนองรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

4. ผู้วิจัยทำการทดสอบความรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนทดลองสอน (Pre-test)

5. หลังการทดลองสอนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน (Post-test) และนอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ตัวอย่างประชากรทำแบบประเมินพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตร และพัฒนาการทางภาษาตามการรับรู้ของตนเอง ทำแบบประเมินสังคมมิติ ทำแบบประเมินความรู้สึกของนักเรียนต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษตามการรับรู้ของตนเอง และครูประจำวิชาทำแบบประเมินพัฒนาการทางภาษาของนักเรียน โดยครูประจำวิชา

6. รวบรวมวิเคราะห์และสรุปข้อมูล

7. อภิปรายผลและเสนอแนะ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. นำผลที่ได้ไปใช้ปฏิบัติในการสอนจริง และเป็นแนวทางให้ครูภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา เลือกวิธีสอนที่เหมาะสมไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ